

İÇ MEKAN TASARIMINDA ÇOCUK ODASI YÜZEYLERİNDE UYGULANAN GRAFİK TASARIM ÇÖZÜMLERİ

GRAPHIC DESIGN SOLUTIONS APPLIED ON CHILDREN'S ROOM SURFACES IN INTERIOR DESIGN

Hülya YAVUZ ÖDEN

Dr. Öğr. Üyesi, Yalova Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi İç Mimarlık Bölümü, hulyaoden11@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0002-5598-8162>

ÖZET

Grafik tasarımda kullanılan tipografi, illüstrasyon, fotoğraf gibi tasarım unsurları iç mekanda da yüzeylerde ve donatı elemanlarında kullanılabilmektedir. Özgün tasarımlar mekanın kimliğinin oluşturulmasına destek olmaktadır.

Görsel sanatların önemi mekan içerisinde büyüktür. Bunlardan insanları büyük ölçüde etkileyen tasarım alanlarından biri de illüstrasyondur. İllüstrasyonun içeriği ne olursa olsun sanatsal olarak ifade edilebilir özelliktedir ve farklı görsel stilleri de içerisinde barındırabilmektedir. İllüstrasyon sanatı anlaşılması zor kavramları hızlı şekilde ifade edebilmekte ve bu sebeple farklı tekniklerde illüstrasyonlar kullanılmaktadır. Ürün satışında da duygusal etmenlerin gücü ve illüstrasyonun insanın duygularını kolayca yakalayabileceğinden dolayı tercih edilmektedir. Bu sayede markanın farklılığını ortaya koyacak benzersiz tasarımlar oluşmasında kullanılabilmektedir.

Mekan tasarımında kullanılan illüstrasyonun özgün olması da mekanın kendi kimliğinin oluşmasında önemlidir. Kullanıcının istekleri doğrultusunda benzersiz stilde tasarlanmış olan özgün illüstrasyonlar kullanılmalıdır. Moda olan stiller yerine mekanın konseptine uygun biçimlerin uygulanması özgün bir mekanın oluşmasını sağlamaktadır.

Araştırmanın amacı, çocukların kimliğinin oluşmasına etki eden faktörlerden olan mekan tasarımında farklı grafik unsurların mekan yüzeylerinde kullanımını incelemektir. Yöntem olarak nitel yöntemler kullanılmış, grafik tasarım ve çocuklara yönelik mekan tasarımı ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. İncelenen örnekler tipografi ve illüstrasyonun çocuk odası mekan tasarımında duvar ve donatı elemanı yüzeylerinde uygulanması olarak sınırlandırılmıştır. Kişisel arşivde bulunan fotoğraflardan yararlanılmış ve internet kaynakları araştırılarak çocuk odası örnekleri üzerinden inceleme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk odası, iç mekan tasarımı, illüstrasyon

ABSTRACT

Design elements such as typography, illustration, and photography used in graphic design can also be used indoors on surfaces and reinforcement elements. Original designs support the creation of the identity of the place.

It is of great importance to use visual arts in the space. One of the areas of design that greatly affects people in the illustration. Whatever the content of the illustration, it can include different visual styles that can be expressed artistically. The art of illustration can express difficult concepts quickly. For this reason, illustrations are used in different techniques. Thus, it can be used to create unique designs that can reveal the difference of the brand.

The uniqueness of the illustration used in the interior design is also effective in the formation of space's own identity. Illustrations that are uniquely designed based on the user's wishes should be used. Instead of fashionable design trends, the application of the appropriate forms to the concept of the space ensures the creation of the original space.

The research aims to examine the use of graphic elements used in interior design, which is one of the factors that affect the formation of children's identity, on space surfaces. Qualitative methods were used as a method, and a literature review was made on graphic design and space design for children.

The analyzed examples are limited to the use of typography and illustration on the walls and reinforcement element surfaces in the interior design of the children's room. The application images in the personal archive were used. Besides, internet resources were searched and the samples of the children's room were examined.

Key words: Kids room, interior design, illustration.

1.Giriş

Çağdaş dünyada iletişim için vazgeçilmez tasarım alanlarından biri de grafik tasarımıdır. Bu tasarım alanı mekan tasarımında olduğu gibi işlevi ön planda tutmaktadır (Aydın, s.13). Grafik tasarım, insanlar arasında iletişim kurulabilmesi için kullanılmakta, çağdaş dünyada afişler, metro, havaalanı, parklar, hastane, kafe, mağaza, oteller ve bunun gibi pek çok açık ve kapalı alanlarda uygulanmaktadır. Resim ve karikatür arasında net olarak ayrılmayan illüstrasyon ise, belirli bir mesajı iletmek amacıyla kullanılabilmektedir. (Evrar, 2000, s.31), (Tuna, 1997, s.4) (Hidayetoğlu, T. F. 2008). İletişim kurma amacının yanında mekanla insanın arasında duygusal bağ oluşturmaya da destek olan grafik tasarım konut iç mekanında da kullanılmaktadır.

Görsel iletişim kurabilmek için grafik tasarımcıların başvurduğu yöntemler: illüstrasyon, tipografi, sembolizm ve fotoğraf teknikleridir. Farklı kültürdeki ve farklı dilde konuşan insanların iletişim kurması ve bu simgelerle vermek istenen mesajın erilebildiği iletişim aracıdır. İllüstrasyonlar gazete, dergi, dijital medya, haber kanalları, çocuk kitapları, kitap kapakları , afişler, moda tasarımı, ev tekstili, kamusal mekan ve iç mekan yüzeyleri gibi bir çok alanda etkin olarak kullanılmakta ve hayatımızın bir parçası olmaktadır.

Grafik tasarım alanında, görsel imgeleri en az sayıda kullanarak en yüksek sayıda bilgiyi vermek amacıyla tasarım oluşturulmaktadır. Bu görsellerin ve metinlerin kurgulanması iletişimin temelini oluşturmaktadır (Becer, 2011, s.28- 29).

Grafik tasarım, işaretler, semboller, resim ve sözcükleri bütünleştiren bir disiplin olmakla beraber, grafik tasarımı oluşturan öğelerin işaret ve form olarak iki farklı yapısı bulunmaktadır. Grafik tasarımda kullanılan fotoğraf, illüstrasyon, veya yazı karakteri görsel düzenleme oluşturmaktadır (Selamet S. 1995).

Şekil 1: Kitap ayracı illüstrasyonları

Grafik tasarımda kullanılan bu teknikler tek olarak veya birkaç tanesi bir arada da kullanılabilmektedir. Amaca uygun olarak işlevsel, estetik çözümler tasarlamaya çalışmaktadırlar. Görsel sanatların estetik özellikleriyle resim ve yazıyı bir bütün olarak kullanmaktadırlar (Andarood, H. G. 2014).Tasarımda bütünlük oluşturmak ve ifade edilmek istenenin aktarılması için gerekli olduğunda tipografi ve fotoğraf, tipografi ve illüstrasyon birlikte kullanılabilmektedir. Kitap illüstrasyonlarında çocuğun farklı eylemleri

resmedilebilmekte veya hayvan karakterlerine insan özellikleri eklenebilmesi gibi özgür bir düşünce ve uygulama bulunmaktadır. Kitap ayracı, hediyeobjeler gibi ürünlerde de farklı şehirlerin simgelerinin illüstrasyonları uygulanmaktadır (Şekil 1).

Grafik tasarımın uygulama alanları kitap, dergi, posterler gibi alanların yanında iç mekan tasarımında da yer bulmaktadır. İç mekan tasarımında duvar, kolon gibi yüzeylerde, tekstil ürünlerinde donatı elemanlarının yüzeylerinde uygulanabilmektedir (Aydın,E.D, 2006: 8). rafik tasarım türlerinden olan illüstrasyon, açıklamak, süslemek ve örneklendirmek amacıyla yapılan resim çalışması olarak tanımlanmaktadır. Fotoğrafın gerçekçiliğinin iletmeye yeterli olmadığı mesajları iletmekte kullanılmasının yanında çok fazla çeşidi de bulunmaktadır (Ambrose,Harris,123,2009).

İllüstrasyonun çeşitlerinden bahsedildiğinde ise doğa tarihi illüstrasyonları, adli ve tıbbi illüstrasyon, moda illüstrasyonu, reklam, yayın ve bilgi istatistik illüstrasyonu olarak çeşitlenebilmektedir (Jennings, 1987, s.12-61).İllüstrasyonda klasik veya modern teknikler kullanılmaktadır. İllüstrasyon kullanıldığı alanı veya metni daha ilgi çekici hale getirmektedir. Kitap dışında ürün tasarımı, tekstil ürünleri gibi pek çok alanda kullanılmaktadır(Öden H. Y. 2020). Yaratıcı ve iyi bir illüstrasyonun gerçekleri açıklamada önemli bir rolü bulunmaktadır. İllüstrasyonun, bilgiyi heyecan verici, kolay anlaşılır ve zevkli bir biçimde sunarak, iletişimi kolaylaştırması gerektiği de belirtilmektedir (Jennings, 1987, s.40-42). Basım tekniklerinin gelişmesiyle, imajların kâğıda veya farklı yüzeylere aktarılması ve çoğaltılması olanakları sağlanmıştır. Günümüzde basın, yayın ve reklamcılık sayesinde ilgi çekici görsel imajlar yaratılmaktadır. Gerçeküstü imajlar ve mizah duygusunun yaratılması aşamalarında illüstrasyonlar önemli bir rol oynamaktadır (Uçar, 2004: 163). Mekan tasarımında da tasarımcılar yaratıcı duygularını illüstrasyon tekniği sayesinde mekana uygulayabilmekte böylece insanlara farklı atmosferler yaratabilmektedirler (Tavakkoli, R. 2014).

İç mekan tasarımında da illüstrasyon, fotoğraf ve diğer tekniklere göre daha yaygın olarak kullanılmaktadır. İllüstrasyon ya da tipografi tek olarak veya birlikte de iç mekan yüzeylerinde uygulanabilmektedir. İllüstrasyonun uygulama teknikleri dijital baskı, akrilik boya uygulaması veya akrilik kalemle yapılabilir. İllüstrasyonun mekanın imajına göre şekillendirilebilmesi ve özgün sonuçlar elde etmek için tercih edilmektedir. Özgün biçimlerde tasarlanmış illüstrasyonların fotoğraf uygulamasına göre daha fazla kişisellik yansıttığı belirtilmektedir. (Işingör, Eti, Asher, 1986:153) (Vakılova, N. 2017).

İllüstrasyonun diğer tekniklere göre daha fazla kullanılmasının nedeni ise insanlar veya kurumlar tarafından kendine has ve özel çeşitli mekanların imajına göre, o mekanlara özgün bir uygulama yapılabilmesidir. Bu mekanlarda illüstrasyon ve tipografi ile farklı kompozisyonlar da oluşturulabilmektedir. Yüzeye direk olarak boya ile uygulanabilmekte veya duvar kağıdı ya da çıkartma gibi malzemelerle de yüzeylerde uygulanabilmektedir. Bu tasarımların özgünlüğü fotoğraf uygulamasına göre daha fazla duygusal etki yaratması nedeniyle çocuklara yönelik mekanlarda tercih edilmektedir (Işingör, Eti, Asher, 1986:153). Masallar, doğa teması veya çocuğun kendi hikayesini oluşturabileceği tasarımlar mekanın genellikle tek duvarında kullanılarak mekan içerisinde fazla gözü yoracak şekilde olamamasına özen gösterilmelidir.

Moda tasarımı, seramik, vitrin tasarımı ya da iç mekân tasarımında örneklerini gördüğümüz illüstrasyona dayalı oluşturulmuş olan tasarımlar karşımıza çıkmaktadır. Grafik tasarım alanında görmeye alışkın olduğumuz etkiler üç boyutlu olarak seramik sanatında veya iç mekân tasarımında duvar, zemin ve mobilyaların üzerinde de görülmeye başlanmıştır.

Tipografi kelimesi ise basılabilen, mürekkep alabilen,yükseltilmiş harf formları ile dizilmiş olan metal yazıların kullanımıyla baskı yazılarının oluşturulmasında kullanılan teknik yöntemdir. Günümüzde ise alfabetik bilgi iletimi, elektronik işaretleri kapsayan geniş bir alanda kullanılmaktadır. (Selamet, S., 1995). Tipografinin kelime anlamına bakıldığında Yunanca “typos” ve “graphein” sözcüklerinden türetilmiş bir kelime olduğu görülmektedir. Antikçağda para üzerinde ilk örnekleri görülmüştür (Uçar,2008).

Bir tipografik karakterin harfler, sayılar, noktalama işaretleri ve diğer sembollerden oluşan dizisi font olarak tanımlanmaktadır. Aynı fontun karakterleri yan yana geldiğinde optik olarak eşdeğer bütünlük oluşturmaktadır. Tipografinin içerisinde negatif alan, bütünlük, okunaklı olması, mizanpaj gibi bir çok öge bulunmaktadır. Ancak buna rağmen tipografinin temelini okunabilirliğe dayandığı belirtilmektedir.

Karmaşık ancak tipografi olarak zayıf olan tasarımlar ilginç olsa da verilmek istenen mesajı da daha zor vermektedir (İncearık, M. E. 2011).

Yazı karakterinin tasarımda oluşturulmak istenilen his üzerinde büyük etkisi bulunmaktadır. Bazı yazı karakterleri mekanda güçlü bir etki oluştururken bazıları ise daha net bir karakter barındırabilmektedir. Tipografi kontrast ile ilgili olduğundan dolayı Alman atasözünde "Tipografi, beyazlığı ortaya çıkarmak için siyahı kullanma sanatıdır." denilmektedir. Bir metne bakıldığında siyah gördüğümüzü sanmaktayız ancak siyahı sadece altındaki beyaz yüzünden görmekteyiz. Harfleri insan görsel sistemi tarafında görünür hale getiren yazı tipi ile arka plan arasındaki karşıtlık olarak tanımlanmaktadır (Kahn, P., Lenk, K., 1998). Deneysel tipografi ise yaratıcı ve karakteristik düzenlemeleri içermektedir. Yazı ile deneysel tipografi farklı olmakla birlikte yazıda kullanılan harfler bir araç olarak kullanılmakta, deneysel tipografide ise tasarım çözümünde teknik ve görsel ürünü olarak kullanılmaktadır. Dijital, ya da fırça, kalem gibi malzemelerle uygulanabilmektedir. Mürekkeple yapılan deneysel tipografi çalışmalarında tek seferde etkili ve benzersiz sonuçlar elde edilebilmektedir. Yazı geleneksel tekniklerden faydalanmakta, deneysel tipografi ise tek seferde uygulanan tasarım olarak kullanılmaktadır (Buçukoğlu, S. M.). Yazının etkili bir sonuca ulaşması için okumanın kolay olması ana unsurun yazı olması, okuyucuyu etkilemesi, kolay okunabilmesi, önemli olan bilgiyi vurgulayabilmesi, etkili ve dikkat çekici olması gerekmektedir. Tipografi aynı zamanda kimlik oluşturabilmeli, yerleşiminin doğru olması gibi unsurları bulundurmaktadır. Aynı zamanda hedef kitlenin gerektirdiği yazı karakterinin kullanılması, estetik olması ve kullanılan diğer elemanlarla birlikte uyumlu olması da önemlidir. (Selamet, S., 1995).

2. İç mekanda Tipografi ve İllüstrasyon Uygulamaları

Yaratıcı olmak insan ruhunun bir parçası olmuştur. İyi bir iç mekan tasarımı, mekâna boyut katmanın yanında verimliliği de arttırabileceği belirtilmektedir. Bu sebeple mekan tasarımının insan üzerindeki etkileri sebebiyle mekanda uyumluluk, rengin ve dokunun doğru kullanılması, emniyetli olması ve sağlığa zararlı malzemelerden üretilmemiş olması ve fonksiyonel ve estetik olması gibi unsurlar beklenmektedir. İç mekan tasarımında duvarlar, tavan, gibi yüzeyler ve binayı oluşturan hacimleri en uygun şekilde tasarlamak gerekmektedir (Dodsworth S., 2009).

Şekil 2: Duvar kağıdı olarak tipografinin kullanıldığı duvar uygulaması

Harflerin sanata dönüştüğü bu duvar kağıdı tasarımında tipografi siyah ve beyazın kontrastı ile kullanılmıştır. tipografiden oluşan duvar kâğıdının dokulu veya dokusuz yüzey seçenekleri bulunmakta suya ve hasara

dayanıklı duvar kâğıdı olarak üretilmiştir (Şekil 2).İletişimin temel ögesi olan yazı kendi içerisindeki anlamı ile duyguyu ya da fikri anlatabilmektedir. Yazının anlamı ve sunum biçimi ile iz bırakmakta, resim ise izleyiciye yaşatmış olduğu duygu ile iz bırakmaktadır (Uçar, 2008).

Mekanın kimliğini belirleyen iç mekan tasarımıdır. Mekan içerisinde kullanılacak olan grafik tasarım da mekanın kimliğinin oluşmasına etki etmektedir. Mekânda önceden belirlenen sınırlara göre tasarlanan grafik tasarım, bu alan içerisinde kullanıcıyla doğru iletişimi sağlamayı amaçlamaktadır (Taşçıoğlu, 2013, s.165-166). İşlevsel bir tasarım alanı olan mimari, iç mimari de estetik değerler ve fonksiyonellik ön plandadır. İç mekan tasarımında insanın fiziksel ve ruhsal ihtiyaçlarından yola çıkılarak tasarımlar oluşturularak kişisel ve sosyal mekanlarda nasıl yaşayacağımıza yönelik ipuçları verilmektedir (Taşçıoğlu, 2013, s.31).

Şekil 3: Kamusal alan illüstrasyon uygulaması, Kuşadası, 2016

Kamusal alanda da pop art illüstrasyonlar trafo yapısı yüzeylerinde uygulanmıştır. (Şekil 3)

Şekil 4: Mua Kafe, İstanbul

Tipografi ve illüstrasyonun birlikte kullanılması kafe tasarımında cephe ve iç mekan tasarımında duvar yüzeylerinde uygulanmıştır. Beyaz zemin üzerine uygulanmış olan siyah çizgisel illüstrasyonlar mekanın satışını yaptığı ürünleri daha sade illüstrasyonlarla simgeleyerek lezzetli ürünlerinin olduğunu ifade etmeyi amaçlamıştır. Beyaz zemin üzerine kullanılan bu çizgisel illüstrasyonlar kısmen yeşil, sarı ve kırmızı gibi renklerle renklendirilerek tasarımın daha dikkat çekici olması sağlanmıştır (Şekil 4).

Şekil 5: Yiyecek satış mekanlarında illüstrasyon uygulaması

Tipografi ve illüstrasyonun birlikte kullanılması da tasarımda bütünlüğü oluşturmaktadır. İç mekanda uygulanmış olan Retro tasarım ile araçlar yiyecek servis alanı olarak kullanılmış ve tabelalarında illüstrasyon ile tipografi bir arada kullanılmıştır. Kırmızı canlı renkten oluşan araç kafenin üzerinde beyaz dairesel formda zemin üzerinde marka ismi ve satılan ürünün illüstrasyonu görülmektedir (Şekil 5).

Şekil 6: Masal müzesi, İstanbul, 2019.

Müzenin masal temasında olmasının etkisi ile mekanın zemin ve sergileme elemanı, duvar gibi yüzeylerinde illüstrasyonlar ve metinler birlikte kullanılmıştır. Özellikle zemin ve sergileme elemanı çerçevelerinde tipografi doku olarak kullanılarak mekanın genelinde masallar yüzeylere uygulanmıştır (Şekil 6).

Tipografi ve illüstrasyonun mekan içerisinde yoğun olarak uygulandığı diğer bir mekan ise çocuk odalarıdır. Çocuk odalarında kullanılan bu tasarımlar kamusal mekanlarda olduğu gibi mekana özgünlük sağlamaktadır.

2.1.Çocuk Odalarında İllüstrasyon Ve Tipografi Uygulamaları

Çocukların sağlıklı büyümesi, mahremiyet ve egemenlik alanına sahip olması için kendisini ait hissettiği mekana sahip olması gerekmektedir. Mekana dair aşinalık hissetmesi de çocuğun o mekanla daha kolay ilişki kurmasını sağlamaktadır. (Köse Doğan, R., & Baksi, S. 2019).

Çocuklar genellikle yaşadıkları mekanların planlamasına dahil edilmemektedir. Estetik, işlev, mekan organizasyonu gibi konularda yetişkinlerin seçimleri uygulanmaktadır. Ebeveynlerin beklentileri, bilgisi sonucunda çocuğun fiziksel çevresi de şekillenmektedir. Mekan tasarımı ihtiyaçların dışında çocuğun gelişim aşamalarını da temsil etmekte, bir çok psikolojik, kültür, gelişim ve yaratıcılık gibi etmenleri bir araya getirmekte olan bir bütün olarak tasarlanmaktadır (M. Yalcin, Bozdayı, A. M., ve Yıldırım, K. 2015). Bunun yanında okul öncesi dönem insanın çok yönlü öğrenme, ortamına ihtiyaç duyduğu bir dönemdir. Sosyal, fiziksel duygusal olarak gelişiminin hızla sürmekte olduğu bu dönemde çocuğa yönelik tasarlanan mekanlarda kullanılan tasarımlar dikkatli şekilde seçilmeli, çocukların hayal güçlerini geliştirecek özellikte olması sağlanmalıdır (Güller, E. D., & Bilbay, P. ,2016).Grafik tasarım da hem kitaplarda etkili iletişim için hem de çocuğun zamanının çoğunu geçirdiği okul, kendi odası gibi mekanlarda sıklıkla görülmektedir. Mekan ve insan sürekli değişim halinde olan etkidedir. Kullanılan grafik tasarım farklı yaş gruplarında farklı etkiler oluşturabilmektedir. Bu nedenle içinde bulunulan yaş ve kültürel etmenler de kullanıcının mekanı algılamasında farklılık yaratmaktadır. (Öden H.Y,2020).

Bununla birlikte yardımcı tasarım öğeleri çocuk odasında algısal ve bilişsel gelişime destek olmaktadır. Renk doku ve form kavramlarının bilinçli olarak kullanıldığı çocuk odalarında mekanın donatı elemanlarının doku ve renkleriyle uyumlu, çocuğun psikolojisini olumlu yönde etkileyecek tasarımlar yüzeylerde uygulanmaktadır. Duvar, zemin ve donatı elemanları yüzeylerine uygulanan bu tasarımlar bilgi, eğlence, oyun amaçlı olarak veya bir kaç amaç bir arada olarak da kullanılabilir. Çocuk odalarında desen uygulamaları, duvar kağıdı uygulamaları, tipografi ya da illüstrasyonun kullanılmasıyla çocuk odası eğlenceli hale getirilerek oyun gereksinimi karşılanabilmekte ya da eğitim ve eğlence birlikte tasarlanabilmektedir (Türker G.,2019). İllüstrasyon mekânsal bütünlük göz önünde bulundurularak konsept ile uyumlu, orantısal olarak uygun şekilde mekana uygulanmalıdır. Mekânın içerisinde bulunan donatı elemanları ile birlikte düşünülerek tasarım oluşturulmalıdır. Aynı zamanda seçilen konseptin çocuğun hayal gücünü ve yaratıcılığını geliştiren özellikler taşıması olumlu sonuçlar elde edilmesini sağlamaktadır (Yavuz Öden H.,2020).

Çocuklar çevresi ile etkileşimi sevdiği için odalarında oyunlarına odalarındaki mobilyaları ya da nesneleri dahil etmektedir (Erten Bilgiç, D., & Çiftçi, S. K. , 2020). Bu sebeple oyun için alan çocuk için ne kadar önemliyse çevresinde kullanılan görseller de o kadar önemlidir. Çocuk odalarında tipografi ve illüstrasyon uygulamaları tekstil ürünlerinde, aksesuarlarda, donatı elemanlarında ve duvarlarda uygulanabilmektedir.

Çocuk odalarında da amaca uygun işlevsellik, imge ve anlam ,maliyet, kolay temizlenebilirlik ve çocuğun yasının getirdiği değişkenliklere göre konsept değişikliğinin yapılabilmesi gerekmektedir. Bu bakımdan yüzeye uygulanan grafik tasarımlar gerektiğinde kolay değiştirilebilir özellikte de olmalıdır. Çocuğun erken çocukluk döneminde hoşlandığı bir karakterin odasında uygulanmasının ardından belirli bir süre sonrasında bu karakter aynı olumlu duyguları yaşatmayabilir. Bu nedenle kolay değiştirilebilir özellikte materyal kullanılması veya popüler karakterler yerine doğa, uzay vb. temalardan yola çıkılarak tasarlanmış uygulamalar daha uzun süreli bir kullanım sağlayabilmektedir. Aynı zamanda içerisinde çocuğun kendisinin hikayeler oluşturabileceği duvar kâğıdı veya sticker tasarımları kullanılması çocuğun hayal gücünün gelişmesine destek olmaktadır. Her baktığında yeni hikayeler oluşturacağı bir tasarım daha özgün bir mekan oluşmasını sağlamaktadır. Bu uygulamalarda ve odanın genel renk seçimlerinde çok koyu tonlar

kullanılmamalı, cinsiyete göre renk seçimi yapılmadan olumlu duygular uyandıracak sıcak renkler kullanılmalıdır.

Şekil 7: İllüstrasyonun depolama elemanı yüzeyinde uygulanması

Beyaz zemin üzerine siyah çizgisel doğadan esinlenen formların konsept olarak uygulandığı tasarım mekanın genelinde kullanılan açık yeşil ile sakin ve doğal bir ortam oluşturmaktadır. Depolama elemanı, oturma elemanı ve perdede kullanılan yeşil tonların yanında illüstrasyon da doğal temadan yola çıkarak bütünlük sağlamaktadır (Şekil 7).

Şekil 8: Çocuk odası illüstrasyon uygulaması,2020.

İllüstrasyon çocuk odası duvarında beyaz zemin üzerine siyah akrilik kalem ile uygulanmıştır. İllüstrasyonda bazı mobilya illüstrasyonları ile hayvan karakterleri ve oyuncaklar stilize çocuğun sevdiği objelerin stilize edilerek yüzeye uygulanmıştır. Odanın üç duvarı beyaz bir duvarı ise koyu renkte kullanılmıştır. beyaz olan duvarlardan birinde illüstrasyon uygulaması iki boyutlu tasarım etkisinde boyut verilmeden stile edilen biçimlerden oluşmaktadır (Şekil 8).

Şekil 9: Çocuk odası tipografi duvar sticker uygulaması

Çocuk odasında olumlu mesajlar veren tipografi içeren çıkartma beyaz zemin üzerinde siyah fontlarla oluşturularak mekanın odak noktasını oluşturmaktadır. Bu metinler oluşturulurken farklı türde font, farklı ölçü ve kalınlıkta uygulanarak verilmek istenen mesaj daha etkili bir şekilde verilmekte ve estetik olarak da mekana katkı sağlamaktadır (Şekil 9). Olumlu mesaj içeren metin beyaz zemin üzerine siyah metin ile oluşturulmuştur. Sağda bulunan mekanda ise odak noktası olarak harf kullanımı da beyaz zemin üzerine gri ile oluşturulmuştur.

Şekil 10.Çocuk odası dünya haritası üzerinde bilgilendirici illüstrasyon uygulamaları ve gezegen temalı duvar kâğıdı

Çocuk odasında uygulanan harita görselleri ve ülkelerin kendine has özellikleri veya mimari yapıları ile ilgili illüstrasyonlar bulunduran duvar kağıtları bir çok çocuk odasında uygulanmaktadır. Bu illüstrasyonlar genel kültür olarak bilgi sahibi olmasına ve dünya ülkeleri ile ilgili görsel hafızanın da oluşturulmasına destek olmaktadır. Yine mekanla uyumlu renklerde tercih edilen bu tasarımlar mekanda odak noktası oluşturmaktadır. Diğer bir duvar kâğıdı örneğinde ise uzay temasının işlendiği gezegenlerin ve isimlerinin bulunduğu ve güneşe göre konularının resmedilerek tasarlandığı bir duvar kâğıdı görülmektedir. Bu uzay teması aynı zamanda duvar kâğıdından sonra nevresim takımı, halı, perde gibi ürünlerde desenin devamı kullanılarak oda içerisinde bütünlük sağlanabilmektedir. Mobilya tasarımında ise roket şeklinde depolama ünitesi gibi örneklerle konsept donatı elemanlarına da biçimsel olarak yansıtılabilmektedir (Şekil 10).

Şekil 11:Çocuk odası duvar kâğıdı ve sticker uygulaması

Kalıntı bırakmadan kolay çıkarma imkanı sunması ve duvar resmi etkisinde mat vinil kaplamalı ürünler malzemenin ince olması sebebiyle duvar resmi etkisinde duvarla bütünleşmektedir. Özgün tasarımlar bu duvar çıkartmaları ile de elde edilebilmektedir (Şekil 11). Arkadaşlık ve güven temalı illüstrasyon solda bulunan mekan görselinde uygulanmıştır.

Şekil 12:İllüstrasyon ve tipografinin birlikte kullanıldığı çıkartma

Çocuk odasında kapı, depolama elemanı yüzeyleri, duvara uygulanabilen odanın estetik özelliklerine katkıda bulunmanın yanında istenildiği zaman çıkarılabilip değiştirilebilir özelliktir. Toksin bulundurmeyen, PVC malzemeden üretilmiş ve farklı desen seçenekleri ile uygulanabilmektedir (Şekil 12). Bu illüstrasyonda tipografi ve doğa temalı illüstrasyon birlikte kullanılmıştır.

Şekil 13: Duvar kağıdı uygulaması

Uygulanan duvar resminde hayvanlar ve doğa teması illüstrasyonlar ile kullanılmış, aynı zamanda hayvanlar çocuklaştırılarak balon ve çadır gibi objeleri de kullanır olarak resmedilmiştir. Bu sayede çocuğun hayal gücüne de katkıda bulunmuş olmaktadır. Diğer bir uygulamada okyanusun gökyüzü ile birleşme teması uygulanmıştır. Çocuğun okyanusu çok sevmesinden dolayı bu temayı tercih etmişlerdir. İçerisindeki illüstrasyonlar hayal gücünü de destekleyici masal kitabı sayfalarına benzer özellikte tasarlanmıştır (Şekil 13).

SONUÇ

Çocuğun zamanının büyük bölümünü geçirdiği odasında bulunan üzerindeki tasarımlar çocuğun gelişimini etkilemektedir. Odasında oyun, eğitim, ve dinlenme faaliyetlerini sürdüren çocuklar için odalarında bulunan tasarımlar da çocukların yaratıcılığının gelişmesine etki etmektedir. Çocuğun bulunduğu yaş grubuna uygun türde seçilen yüzey tasarımları da algısının gelişmesine etki etmektedir. Çocuk odalarında kullanılan depolama alanlarının oyuncaklar, giysiler, kitaplar için yeterli alana sahip olması, mekanın yeterli ışık alması, donatı elemanlarında sivri köşelerin olmaması, mobilya ve diğer yüzeylerin kolay temizlenebilir olması, çocuğun yaşına uygun ergonomide masa, oturma elemanı, yatma elemanı gibi donatılara sahip olması gerekmektedir. Yüzeylerde kullanılan illüstrasyon veya tipografi çalışmalarıyla da mekanda odak noktası oluşturulmakta ve mekansal bütünlüğü sağlanmaktadır.

İllüstrasyonun ve tipografinin mekan içerisinde kullanılması çocuğun benimsemiş olduğu alanda özgün tasarımlar elde edilmesini sağlamaya yardımcı olmaktadır. Uygulanacak alanın işlevi ve hitap edecek yaş grubuna göre şekillendirilebilen illüstrasyonlar mekanla bütünlük sağlamalıdır. Uygulama seçeneği olarak büyük ebatlı yapışkanlı kaplamalar,, yüzeye akrilik kalem veya akrilik boya ile uygulama ya da duvar kağıdı olabilmektedir. İncelenen örneklerde olumlu mesaj içeren tipografi uygulamaları, tipografinin tek olarak harf kullanımı, bilgilendirici illüstrasyon ve tipografinin birlikte kullanımı, hayal gücünü geliştirecek doğa ya da hikaye temalı duvar kâğıtları, doğa temalı çıkartmalar kullanıldığı görülmektedir. Tipografi ve illüstrasyonun da birlikte uygulanmasıyla çocuk odalarında olumlu mesajlar çocuklara verilebilmekte veya onlara özel alfabe ya da isimlerinden oluşan tasarımlar yüzeylerde yine çıkartma veya duvar üzerine akrilik uygulama şeklinde kullanılabilir.

Çocuk odalarında atmosferi oluştururken genellikle uzay, geçmiş zaman veya gelecek teması, geçmiş zaman, doğa gibi temalardan yola çıkılmaktadır. Burada önemli olan odanın içerisinde karmaşa yaratmadan illüstrasyon ve diğer donatı elemanlarını dengeli olarak kullanabilmektir. Bu sebeple çıkartmalar ve duvar üzerine tipografi, illüstrasyon gibi diğer uygulamalarda canlı renkler genellikle tercih edilmemektedir.

İllüstrasyon veya tipografi uygulanacak yüzeyin genelini kapladığında ve tek duvarında uygulandığında odak noktası oluşturacağından diğer donatı elemanları ile de uyum içerisinde olarak karmaşa yaratmamalıdır. Bu sebeple renklerde fazla canlı renk olmasından kaçınılmalıdır. Kontrast etki oluşturulmak istenildiğinde bu tür

uygulamalarda mekanda odak noktasını bu tasarımın oluşturacağı bilinerek mekanın diğer donatı elemanları daha yalın renklerde tercih edilmelidir.

Kaynakça:

- Ambrose, G., Harris, P., & Bathana, B. (2010). *Görsel grafik tasarım sözlüğü*. Literatür Yayınları.
- Andarood, H. G. (2014). *İç mimarlık alanında görsel iletişim temelli grafik tasarım çözümlemeleri*, Yüksek lisans tezi, Güzel Sanatlar Enstitüsü).
- Aydın, E. D. (2006). Görsel iletişim tasarımı temel ders notları. *Özel Yayın*.
- Becer, E. (2011). İletişim ve Grafik Tasarım, Sekizinci Baskı, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Buçukoğlu, S. M.(2020). Üniversitelerde Grafik Tasarım Eğitimi Ve Öğrenme-Öğretme Süreci İçinde “Deneyisel Tipografi” Dersi. *The Turkish Online Journal Of Design Art And Communication*, 10(4), 573-586.
- Coles, J. & House, N. (2012). İç mimarlığın temelleri, Çev. Zeynep Vaizoğlu, Literatür Yayınevi.
- Erten Bilgiç, D., & Çiftçi, S. K. , (2020). Türkiye Kentleşmesinin Sonucu Olan Toplu Konutlarda Çocuk Odası Tasarımı Ve İşlevsellik. *Asead* , Vol.7, 25-42.
- Evran, U. (2000). Fotoğraf ve İllüstrasyonun Görsel Medyadaki Etkileşimli Fonksiyonları. Yüksek lisans (MFA) tezi, Marmara Üniversitesi
- Dodsworth S.,2009, The Fundamentals of Interior Design, AVA Publishing, Switzerland.Güller, E. D., & Bilbay, P. (2016). Kütüphane yapılarında okul öncesi çocuklara yönelik interaktif mekanların irdelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 30(3), 398-414..Heller, S & CHwast, S.(2010). Graphic Style, çev. Meghan Farhang- Leila Kasaie. Marlik yayınevi.
- Hidayetoğlu, T. F. (2008). Güzel Sanatlar Fakülteleri Lisans Programlarında Yer Alan İllüstrasyon Derslerinin Eleştirel Bir İncelemesi. *Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü*.
- Işingör, M., Eti, E. ve Aslier, M.. (1986): Resim I, Temel Sanat Eğitim, Resim Teknikleri, Grafik Resim, Türk Tarih Kurum Basımevi, Ankara.
- İncearık, M. E. (2011). *Grafik Tasarım Rehberi: Oku, İzle, Dinle, Öğren!*. Kodlab Yayın Dağıtım Yazılım Ltd. Şti..
- Jennings, S. (1987). Advanced Illustration and Design. New Jersey: Chartwell Books Inc.
- Kahn, P., & Lenk, K. (1998). Design: principles of typography for user interface design. *interactions*, 5(6), 15.
- Köse Doğan, R., & Baksi, S. (2019). Çocuk Mekânlarında Güncel Tasarım Yaklaşımları, *Journal of Near Achitecture*, 2 (2), 90-102.
- Yavuz Öden, H. (2020). The Use of Illustration Art in Children Oriented Indoor and Furniture Designs: Application Examples and Techniques. *IDA: International Design and Art Journal*, 2(2), 161-175.
- Yavuz Öden, H. (2020). İllüstrasyon Sanatının İç Mekâna Etkileri Ve İki Boyut Etkisinde Mekân Tasarımı. *International Journal of Interdisciplinary and Intercultural Art* 5 (10) 119-135
- Selamet, S. (1995). *Grafik tasarım öğesi olarak tipografi* (Master's thesis, Anadolu Üniversitesi).

Taşcıoğlu M., “Bir Görsel İletişim Platformu Olarak Mekân”, Yem Yayınları, İstanbul, 2013

Tavakkoli, R. (2014). *İç Mimaride Grafik Tasarım* (Master's thesis, Güzel Sanatlar Enstitüsü).

Türker G.,2019, Montessori Eğitim Metodunun Kent Konutlarında 3-6 Yaş Çocuk Odası Tasarımına Etkisi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi , İstanbul.

Uçar, T. F. (2004). Görsel İletişim Ve Grafik Tasarım, İnkılâp Kitapevi, İstanbul.

Yalcin, M., Bozdayı, A. M., & Yıldırım, K. (2015). Developmental Implications of Children Bedroom in the Interior Environment and Implementations of Adults Preferences. *Megaron*, 10(3).

Vakılova, N. (2017). *İç Mekan–Tipografi İlişkisinin Kapalı Otopark Mekanları Üzerinden İrdelenmesi* (Doctoral dissertation, İstanbul Kültür Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı/İç Mimari Tasarım Bilim Dalı).

Şekil 1: Kitap ayracı illüstrasyonları, Yavuz Öden H.

Şekil 2: Duvar kağıdı olarak tipografinin kullanıldığı duvar uygulaması.

Şekil 3: Kamusal alan illüstrasyon uygulaması, Kuşadası 2016 , Yavuz Öden H. arşivi

Şekil 4: Mua Kafe, İstanbul, Yavuz Öden H. arşivi

Şekil 5: Yiyecek satış mekanlarında illüstrasyon uygulaması, Yavuz Öden H.arşivi

Şekil 6: Masal müzesi, İstanbul, Yavuz Öden H.arşivi

Şekil 7: İllüstrasyonun depolama elemanı yüzeyinde uygulanması

<https://www.behance.net/gallery/49648111/Apartment-for-grey-lovers>

<https://www.decoideas.net/habitaciones-infantiles-originales-conseguir-efecto-wow/>

Şekil 8: Çocuk odası illüstrasyon uygulaması, 2020 , Yavuz Öden H .

Şekil 9: Çocuk odası tipografi duvar sticker uygulaması

Wall Decals Quotes Kids Wall Sticker Decal Quotes Wall | Etsy

100+ Interior Painting Ideas (remodelaholic.com)

Şekil 10.Çocuk odası dünya haritası üzerinde illüstrasyon uygulamaları ve gezegen duvar kağıdı

<https://www.danthree.com/2019/08/01/mocco-kitchen-living-cgi-visualization/?epik=dj0yJnU9MXVaR3NfZjRTTE43TEFKRExyV0RqQXBxQUVmdmVpaXMmcD0wJm49Wm1GMzVleGNUZmtvOUFKdDRDN3VZZyZ0PUFBQUFBR0FQTWZz>

https://www.muralswallpaper.com/shop-murals/kids-solar-system-planets-wall-mural/?utm_medium=social&utm_source=Pinterest&utm_campaign=us_reach_for_stars_exploration_18_12_18&utm_content=childrens&utm_term=blogtext

Şekil 11:Çocuk odası duvar kâğıdı ve sticker uygulaması

<https://tr.pinterest.com/pin/397090892152694652/>

Dinosaur Wall Decals 4 Large Dinosaur Wall Stickers for Kids | Etsy

Wall Stickers Decals for Kids Room Bedroom Baby Room Wall Decor Sticke – Micoolar

Şekil 12:İllüstrasyon be tipografinin birlikte kullanıldığı çıkartma

Şekil 13:Duvar kağıdı uygulaması,

6 Creative Kids’ Bedrooms To Inspire | Australian House and Garden (homestolove.com.au)